

IZVJEŠĆE

O FINACIJSKOJ REVIZIJI DIREKCIJE ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2011. GODINU

Broj: 01-02/03-08-16-1-382/12

Sarajevo, lipanj 2012. godine

KAZALO

I. MIŠLJENJE REVIZORA.....	3
II. NALAZI I PREPORUKE	5
1. Uvod.....	5
2. Postupanje po ranijim preporukama.....	5
3. Sustav internih kontrola	6
4. Proračun	7
5. Financijska izvješća	9
6. Pregled rashoda proračuna.....	10
6.1. Tekući izdaci	10
6.2. Kapitalni izdaci	14
7. Bilanca stanja.....	14
8. Javne nabave.....	15
9. Prihodi.....	15
10. Ostalo.....	17
11. Korespondencija	18
III. PRIVITAK.....	19
FINANCIJSKA I IZVJEŠĆA I IZJAVA O ODGOVORNOSTIMA	19
Izjava o odgovornostima rukovodstva	
Pregled rashoda proračuna za 2011. godinu	
Bilanca stanja na 31.12.2011. godine	

I. MIŠLJENJE REVIZORA

Uvod

Izvršili smo reviziju finansijskih izvješća i usuglašenosti poslovanja s odgovarajućim zakonima i propisima za godinu koja se završava 31. prosinca 2011. godine u **Direkciji za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine** (u daljnjem tekstu: Direkcija).

Odgovornost rukovodstva

Rukovodstvo Direkcije je odgovorno za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća sukladno prihvaćenom okviru finansijskog izvješćivanja, tj. Zakonu o financiranju institucija BiH, Pravilniku o finansijskom izvješćivanju institucija BiH i Pravilniku o računovodstvu proračuna institucija BiH. Ova odgovornost uključuje i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju finansijskih izvješća koji ne sadrže značajne pogrešne iskaze uslijed prijevare ili greške.

Pored odgovornosti za pripremu i prezentaciju finansijskih izvješća, rukovodstvo Direkcije je također odgovorno osigurati da su finansijske transakcije i informacije koje su prikazane u finansijskim izvješćima usuglašene s odgovarajućim zakonima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost izraziti mišljenje o finansijskim izvješćima temeljem revizije. Reviziju smo izvršili sukladno Zakonu o reviziji institucija Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH, broj 12/06) i Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI). Ovi standardi zahtijevaju da postupamo sukladno etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijska izvješća ne sadrže značajne pogrešne iskaze. Revizija uključuje obavljanje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objavama u finansijskim izvješćima. Izbor postupka se temelji na prosudbi revizora, uključujući procjenu rizika značajnog pogrešnog prikazivanja u finansijskim izvješćima uslijed prijevare ili greške. Prilikom procjene rizika revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća u cilju osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u danim okolnostima, ali ne u svrhu izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola. Revizija također ocjenjuje finansijsko upravljanje, funkciju interne revizije i sustav internih kontrola.

Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskim izvješćima, naša odgovornost je izražavanje mišljenja o tome jesu li finansijske transakcije i informacije koje su prikazane u finansijskim izvješćima, po svim bitnim pitanjima, usuglašene s odgovarajućim zakonima. Ova odgovornost uključuje obavljanje procedura kako bi dobili revizijske dokaze o tome koriste li se sredstva za odgovarajuće namjene. Ove procedure uključuju procjenu rizika od značajnih neslaganja sa zakonima.

Vjerujemo da su pribavljeni revizijski dokazi dostatni i odgovarajući i da osiguravaju temelj za naše mišljenje.

Mišljenje

Prema našem mišljenju, finansijska izvješća Direkcije prikazuju fer i istinito, po svim bitnim pitanjima, stanje imovine i obveza na 31. prosinca 2011. godine i rezultate poslovanja i izvršenja proračuna za godinu koja se završila na navedeni datum sukladno prihvaćenom okviru finansijskog izvješćivanja.

Financijske transakcije i informacije prikazane u finansijskim izvješćima bile su u svim značajnim aspektima usuglašene s odgovarajućim zakonima i propisima.

Isticanje predmeta

Ne izražavajući rezervu na dano mišljenje, skrećemo pozornost na točku 10. Izvješća koja opisuje realizaciju BHATM projekta.

Sarajevo, 07.06.2012. godine

GLAVNI REVIZOR

Milenko Šego

**ZAMJENIK
GLAVNOG REVIZORA**

Dževad Nekić

**ZAMJENICA
GLAVNOG REVIZORA**

Božana Trninić

II. NALAZI I PREPORUKE

1. Uvod

Direkcija je upravna organizacija u sastavu Ministarstva komunikacija i prometa BiH. Od 01.01.2010. godine u primjeni je novi Zakon o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine¹ kojim se uređuju uvjeti za siguran zračni promet u zračnom prostoru Bosne i Hercegovine, a odnosi se na: ovlasti u području civilnog zrakoplovstva i kontrole zračnog prometa, opće uvjete za zrakoplovstvo, obveze i odgovornosti u pogledu zrakoplovne navigacije, inspekcijski i stručni nadzor, usluge u zrakoplovnoj plovidbi, aerodrome, potragu i spašavanje, zrakoplove, zrakoplovno ovlašteno i zrakoplovno stručno osoblje, zrakoplovne operatere i druge djelatnosti u zrakoplovstvu, istraživanja nesreća i incidenata, sigurnost civilnog zrakoplovstva i prekršaje u zrakoplovstvu. Direkcija obavlja dužnosti definirane ovim Zakonom, a nadležna je i odgovorna za obavljanje funkcije regulatora i nadzora u civilnom zrakoplovstvu i kontroli leta.

Sjedište Direkcije je u Banjoj Luci, a regionalni uredi su uspostavljeni u Sarajevu i Mostaru. Radom Direkcije rukovodi glavni ravnatelj i dva zamjenika glavnog ravnatelja, koji su državni službenici, a imenovani su 29.09.2006. godine bez ograničenja mandata. Glavni ravnatelj rukovodi radom Direkcije i odgovoran je ministru komunikacija i prometa BiH. Zamjenici ravnatelja rukovode radom sektora.

Unutarnje ustrojstvo Direkcije utvrđuje se kao posebna cjelina u okviru Pravilnika o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva komunikacija i prometa BiH. Pravilnik o unutarnjem ustrojstvu Direkcije predlaže glavni ravnatelj, donosi ga ministar, a potvrđuje Vijeće ministara BiH. Prema važećem Pravilniku, za obavljanje poslova iz nadležnosti Direkcije, predviđeno je 79 radnih mjesta, od čega je 61 radno mjesto predviđeno u Banjoj Luci, 13 radnih mjesta u Regionalnom uredu u Sarajevu i 5 radnih mjesta u Regionalnom uredu u Mostaru.

Direkcija se financira iz proračuna institucija Bosne i Hercegovine i prihoda od naplate naknada definiranim Zakonom o zrakoplovstvu BiH.

2. Postupanje po ranijim preporukama

Ured za reviziju institucija BiH izvršio je financijsku reviziju Direkcije za 2010. godinu o čemu je sačinjeno Izvješće o reviziji, te izrazio mišljenje s rezervom na financijska izvješća i zakonitost poslovanja vezano za procedure javnih nabava i financijsko izvješćivanje, uz isticanje predmeta vezano za izdatke za naknade zaposlenim, specijalizaciju i školovanje, ugovore o djelu, te realizaciju BHATM projekta.

Direkciji su predložene preporuke kojima se sugerira poduzimanje određenih aktivnosti na poboljšanju poslovanja i otklanjanju nepravilnosti u daljnjem poslovanju.

Direkcija je dostavila odgovor Uredu suglasno članku 16. stavak 3. Zakona o reviziji institucija BiH o poduzetim aktivnostima radi nadilaženja slabosti i nedostataka koji su identificirani u Izvješću o reviziji za 2010. godinu.

¹ Službeni glasnik BiH, broj 39/09

Osvrtom na preporuke revizije dane u Izvješću o reviziji za 2010. godinu, te uvidom u poduzete aktivnosti, utvrdili smo sljedeće:

Realizirane preporuke:

- Izrađen je Pravilnik o evidentiranju izdataka po izvorima financiranja.
- Nisu zabilježeni slučajevi neodgovarajućih prikazivanja pozicija izdataka u financijskim izvješćima.
- Pri zapošljavanju novih djelatnika poštivana je važeća zakonska regulativa.
- Usvojen je Pravilnik o kriterijima i postupku ostvarivanja novčane nagrade-stimulacije s preciznim kriterijima za vrednovanje rezultata rada kao temelj za isplatu stimulacije.
- Direkcija je usvojila izmjene Pravilnika o službenim putovanjima i uvela obvezu periodične analize efekata i svrsishodnosti službenih putovanja.
- Usvojen je novi Pravilnik o korištenju službenih mobilnih i fiksnih telefona.
- Ažurirane su evidencije vezano za popunjavanje putnih naloga.
- Pravilnikom o obuci osoblja Direkcije od 31.08.2011. godine definirana su prava i obveze zaposlenika upućenih na obuku. Priručnikom o obukama i razvoju osoblja Direkcije definirani su politika, opći ciljevi i smjernice obuke osoblja sukladno međunarodnim standardima.
- Direkcija je 22.06.2010. godine usvojila Proceduru stvaranja i evidentiranja financijskih obveza. Nisu uočeni slučajevi neadekvatnog evidentiranja rashoda.
- Izvršeno je cjelovito popisivanje sredstava u pripremi u sklopu godišnjeg popisa.

Preporuke čija je realizacija u tijeku:

- Direkcija je poduzela aktivnosti koje su pod njenom kontrolom u cilju uvođenja BHATM sustava u samostalan operativan rad. Međutim, projekt BHATM Strategije još uvijek nije zatvoren. Nadalje, vezano za isplate naknada za stipendije učenika, Direkcija je ovu obvezu zaključno s 31.12.2011. godine prenijela na Agenciju za pružanje usluga u zračnoj plovidbi BiH (u daljnjem tekstu: Agencija).
- Direkcija je i u 2011. godini vršila angažiranje osoba na temelju ugovora o djelu. U značajnijoj mjeri angažman je vršen za obavljanje poslova vezanih za BHATM projekt. Zaključno s 31.12.2011. godine ovi ugovori preneseni su na teret Agencije.
- Direkcija je poduzelo određene korake ka unaprjeđenju sustava javnih nabava.

3. Sustav internih kontrola ²

Direkcija je odgovorna za kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju financijskih izvješća i usklađenost poslovanja sa zakonima i propisima. Preduvjet za funkcioniranje sustava internih kontrola je postojanje odgovarajućeg kontrolnog okruženja koje se uspostavlja donošenjem adekvatnih propisa i uspostavom odgovarajuće organizacijske strukture.

Sukladno važećem Zakonu o zrakoplovstvu BiH rukovodstvo Direkcije čine glavni ravnatelj i dva zamjenika glavnog ravnatelja koji su državni službenici bez ograničenja

² Sustav internih kontrola je jedinstven proces koji uvodi rukovodstvo i uposleni institucije, a osmišljen je za pružanje razumnog uvjerenja da se u izvršavanju misije institucije postižu sljedeći opći ciljevi: efikasne poslovne operacije, pouzdano financijsko izvješćivanje, usuglašenost poslovanja sa zakonima i propisima i zaštita imovine.

trajanja mandata. Jedan od zamjenika glavnog ravnatelja, pored pomenute funkcije, obnaša i funkciju vršitelja dužnosti zamjenika ravnatelja Agencije. Imenovanje je izvršeno 24.06.2010. godine, do okončanja postupka imenovanja ravnatelja Agencije, a najduže šest mjeseci. Nakon toga, mandat je produljivan u nekoliko navrata temeljem rješenja predsjedatelja Vijeća Agencije. Također, Odlukom predsjedatelja Vijeća Agencije od 28.06.2011. godine utvrđena je i novčana naknada za rad vršitelja dužnosti u mjesečnom iznosu od 950 KM za ravnatelja, odnosno 900 KM za zamjenike ravnatelja. Odluka ima retroaktivnu primjenu od 24.06.2010. godine do 24.06.2011. godine. Evidentno je kako je tijekom cijele 2011. godine zamjenik ravnatelja Direkcije obnašao i funkciju zamjenika ravnatelja Agencije. S obzirom kako je zamjenik ravnatelja Direkcije ujedno i rukovoditelj Sektora za sigurnost letenja i zrakoplovnu sigurnost, smatramo kako ovakav angažman može utjecati na efikasno rukovođenje i racionalno raspolaganje proračunskim sredstvima.

U cilju poboljšanja sustava internih kontrola Direkcija je putem Odjela za osiguranje kvalitete uspostavila periodičnu procjenu vlastitih performansi provedenjem internih kontrola. S tim u svezi uspostavljene su Procedure internog audita Direkcije, Priručnik kvalitete, Procedure za upravljanje korektivnim i preventivnim mjerama, Pravilnik o internoj kontroli financijskog poslovanja i druga dokumenta.

Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu Direkcije predviđeno je, između ostalog, da su radna mjesta zamjenika glavnog ravnatelja u Banjoj Luci. Međutim uvidom u dokumentaciju, potvrdili smo kako oba zamjenika imaju svoje urede u Sarajevu. Prema obrazloženju menadžmenta Direkcije, ovakvo stanje uzrokovano je povećanim opsegom poslova na realizaciji BHATM Strategije izvan sjedišta Direkcije.

Važan segment za učinkovitost sustava internih kontrola je proces uspostavljanja funkcionalno neovisne interne revizije. Prema Zakonu o internoj reviziji institucija BiH³ BHDCA ne ispunjava kriterije za uspostavljanje vlastite jedinice (odjela) za internu reviziju.

4. Proračun

- **Planiranje i izvršenje proračuna**

Direkcija je Ministarstvu financija i trezora BiH u rujnu 2011. godine uputila korigirani zahtjev za dodjelu sredstava iz proračuna za 2011. godinu u iznosu od 7.381.710 KM, te dva aneksa zahtjeva za proračun u iznosima od 5.350.810 KM (BHATM projekt) i 9.600.000 KM (nabava zgrade). Međutim, zbog neusuglašenih stavova u svezi usvajanja proračuna tijekom cijele 2011. godine, ovi zahtjevi nisu razmatrani, te isti nisu prošli proceduru redovitog usvajanja proračuna.

Financiranje Direkcije u 2011. godini realizirano je sukladno odlukama o privremenom financiranju institucija BiH (četiri odluke) te Odlukom o operativnim mjerama za provedbu Odluke o privremenom financiranju institucija BiH za razdoblje siječanj-ožujak 2011. godine. Ove odluke su predviđale kvartalno raspolaganje sredstvima u visini ¼ od iznosa usvojenog proračuna za 2010. godinu i to isključivo za tekuće izdatke, bez kapitalnih izdataka.

³ Službeni glasnik BiH, broj 27/08

Zakon o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2011. godinu⁴ usvojen je tek po isteku fiskalne godine, odnosno u 2012. godini. Sukladno ovom Zakonu, Direkciji su odobrena sredstva iz proračuna u visini ukupnog izvršenja na 10.02.2012. godine, odnosno u iznosu od 8.656.701 KM.

Proračun Direkcije sastoji se od sredstava neposredne potrošnje (odobreno **1.781.981 KM**), te dva programa posebnih namjena koji se financiraju iz prihoda koje ostvaruje Direkcija naplatom naknada za pružanje usluga rutne zračne navigacije, i to:

- Program posebnih namjena *Namjenska sredstava od preleta* (odobreno 4.463.074 KM). Ova sredstva se koriste za financiranje dijela rashoda Direkcije koji izravno ili neizravno sudjeluju u pružanju usluga rutne zračne navigacije. Iz prethodne godine na ovaj projekt prenesena su neutrošena sredstva u iznosu od 2.863.929 KM. Pored toga, u tijeku godine izvršeno je pet raspodjela sredstava u ukupnom iznosu od 4.623.192 KM, tako da je ukupan proračun na ovom programu posebnim namjena iznosio **7.487.121 KM**.

- Program posebnih namjena *Projekt izgradnje sustava za upravljanje zračnim prostorom u Bosni i Hercegovini - BHATM projekt* (odobreno 2.411.646 KM). Ovaj projekt uspostavljen je temeljem Odluke o odobravanju korištenja i raspodjeli sredstava ostvarenih temeljem pružanja usluga rutne zračne navigacije⁵ usvojene od Vijeća ministara BiH. Sredstva se koriste za financiranje troškova BHATM projekta. Na ovaj projektni kod je iz 2010. godine preneseno 302.185 KM, a u tekućoj godini je izvršeno pet raspodjela sredstava od preleta u ukupnom iznosu od 4.831.104 KM, te je stoga ukupan proračun programa iznosio **5.133.289 KM**. Iz ovih sredstava izvršen je i povrat pozajmice Ministarstvu financija i trezora BiH u iznosu od 2.614.727 KM (detaljnije u točki 6.1. Povrat pozajmice).

Zbrajajući naprijed navedeno, Direkcija je praktički u 2011. godini na raspolaganju imala ukupno **14.402.391 KM**.

Ukupno izvršenje proračuna Direkcije za 2011. godinu iznosi **8.602.816 KM**, i to 1.771.120 KM iz sredstava neposredne potrošnje, 4.420.053 KM iz namjenskih sredstava od preleta i 2.411.643 KM iz sredstava BHATM projekta.

Sredstva odobrena Zakonom o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza za 2011. godinu razlikuju se, odnosno veća su za 53.884 KM od ukupnog izvršenja proračuna. Razlog neslaganja usvojenog proračuna od izvršenog su naknadna storniranja troškova na pozicijama putni troškovi i refundacija naknada za bolovanje.

Struktura odobrenog i izvršenog proračuna po vrsti rashoda prikazana je u privitku Izvješća, u Tablici I. – Pregled rashoda iz proračuna za 2011. godinu.

Ministarstvo financija i trezora BiH je, na zahtjev Direkcije, koncem 2011. godine odobrilo prestrukturiranje rashoda u okviru odobrenog proračuna u iznosu od 271.500 KM. Zahtjev se najvećim dijelom odnosi na povećanje pozicije zakupa, a na teret pozicije ugovorenih usluga. Budući da je u tijeku 2011. godine došlo do povećanja troškova zakupa poslovnih prostorija sjedišta Direkcije u Banjoj Luci, nedostajala su sredstva na ovoj poziciji.

⁴ Službeni glasnik BiH, broj 12/12

⁵ Službeni glasnik BiH, broj 72/10

Analizirajući strukturu proračuna Direkcije za razdoblje 2008.-2011. godina, uočeno je kako je kontinuirano smanjivan udio sredstava koji se financira iz proračuna institucija BiH u odnosu na ukupan proračun Direkcije, s 35% u 2008. godini na 20% u 2011. godini. Iz sredstava neposredne potrošnje, u 2011. godini financirani su samo izdaci za bruto plaće i naknade troškova zaposlenih Direkcije.

- **Planirani i realizirani programski zadaci**

U programu rada Direkcije za 2011. godinu iskazani su strateški ciljevi i aktivnosti kao i način na koji se planiraju ostvariti. Strateški ciljevi za 2011. godinu su:

- Zatvaranje projekta izgradnje ATM sistema BiH, odnosno implementacija BHATM strategije;
- Provođenje priprema za ICAO reviziju nadzora sigurnosti letenja;
- Ispunjavanje uvjeta za EASA (Europska agencija za zrakoplovnu sigurnost) standardizaciju;
- Unaprjeđenje uspostavljenog sustava kvalitete Direkcije.

Program rada dostavljen je resornom ministarstvu 14.12.2010. godine.

Direkcija je sačinila i Ministarstvu komunikacija i prometa BiH dostavila Izvješće o radu za 2011. godinu. U izvješću je detaljno elaboriran stupanj realizacije planiranih strateških ciljeva koje je Direkcija ostvarila u 2011. godini. U izvještajnom razdoblju Direkcija je donijela i u službenim glasilima BiH objavila 23 podzakonska akta iz područja civilnog zrakoplovstva. Direkcija u izvješću navodi kako je provela niz aktivnosti na uvođenju sustava upravljanja kvalitetom te da je usvojila više od 60 internih dokumenata kvalitete i revidirala više od 20 postojećih. Direkcija je obavljala i druge aktivnosti koje nisu bile predviđene Planom rada, a koje su prouzrokovane kašnjenjem uspostave Agencije u punom kapacitetu.

5. Financijska izvješća

Direkcija je sukladno Pravilniku o financijskom izvješćivanju institucija BiH (Službeni glasnik BiH, broj 33/07) sačinila godišnje financijsko izvješće za 2011. godinu koje sadrži bilancu stanja, pregled rashoda proračuna po ekonomskim kategorijama, posebne podatke o plaćama i broju zaposlenih, pregled dinamike upošljavanja, pregled stalnih sredstava u obliku stvari i prava i pregled kapitalnih ulaganja po vrstama, projektima i opremi i pregled prihoda, primitaka i financiranja. Također, sastavni dio godišnjeg financijskog izvješća čini i analiza izvršenja proračuna koja je sastavljena u tekstualnom obliku.

Direkcija je sukladno Instrukciji Ministarstva financija i trezora BiH za sačinjavanje godišnjeg izvješća o izvršenju proračuna, predalo propisane obrasce 29.02.2012. godine Ministarstvu financija i trezora BiH i Agenciji za statistiku BiH.

6. Pregled rashoda proračuna

6.1. Tekući izdaci

- **Bruto plaće**

Ukupno ostvarene bruto plaće i naknade iz plaća u 2011. godini iznose 2.098.816 KM (Direkcija 1.523.699 KM, a BHATM 575.117 KM). Na 31.12.2011. godine u Direkciji su bile zaposlene 74 osobe (57 iz Direkcije i 17 koji bi trebali preći u Agenciju). Naime, odredbama Pravilnika o izmjenama i dopunama pravilnika o unutarnjoj organizaciji Ministarstva prometa i komunikacija BiH, iz listopada 2009. godine, definirano je kako zaposleni u Direkciji čije radno mjesto nije predviđeno ovom sistematizacijom, ostaju u radnom odnosu pod istim uvjetima, do donošenja akta o sistematizaciji radnih mjesta u Agenciji. Prema navedenom, iskazani su troškovi plaća za 17 zaposlenika Direkcije čiji prelazak u Agenciju nije realiziran iz razloga nepostojanja sistematizacije radnih mjesta u Agenciji.

Pregledom radnopravnog statusa zaposlenih konstatirano je kako je Direkcija ispoštovala preporuke revizije iz Izvješća o reviziji Direkcije za 2010. godinu, te za radna mjesta na kojima su bile angažirane osobe po ugovoru o radu na određeno vrijeme, raspisala natječaj za popunu radnih mjesta državnih službenika i zaposlenika sukladno Zakonu o radu BiH i Zakonu o državnoj službi u institucijama BiH.

Konstatirano je kako je Direkcija isplaćivala zrakoplovni dodatak, sukladno usvojenoj Odluci Vijeća ministara BiH o utvrđivanju dodatka na plaću zaposlenih u Direkciji⁶. Pripadajući dodatak na plaću isplaćen je u ukupnom iznosu od 107.517 KM za 22 zaposlena u rasponu od 15 - 30% od njihove temeljne plaće. Dodatak se odnosi na zaposlene u odjelima iz područja kontrole, upravljanja, navigacije i sigurnosti letenja. Sredstva za isplatu dodatka osiguravaju se iz prihoda ostvarenih na temelju pruženih usluga u oblasti zračnog prometa.

Također, Direkcija je tijekom godine isplatila stimulacije za 22 zaposlena u neto iznos od 6.913 KM.

- **Naknade troškova zaposlenih**

Ukupne naknade troškova zaposlenih realizirane s 31.12.2011. godine iznose 607.892 KM. Od toga, značajniji izdaci odnose se na naknade studentima i učenicima (173.850 KM), naknade za rad u povjerenstvima (128.350) i naknade za topli obrok tijekom rada (117.129 KM).

Naknade studentima i učenicima isplaćivane su sukladno Odluci ravnatelja o stručnom osposobljavanju stipendista za sticanje dozvole nadzornog kontrolora kontinuirano od 2006. godine, u svrhu realizacije BHATM projekta, a na račun finansijskih sredstava od preleta. Utvrđeni iznos stipendije iznosio je 450 KM da bi se odlukom ravnatelja, visina iste sredinom 2011. godine povećala na 800 KM.

⁶ Službeni glasnik BiH, broj 9/12

Naknade za rad u povjerenstvima isplaćivane su sukladno Odluci Vijeća ministara BiH o utvrđivanju naknade za rad u projektnom odboru za realiziranje projekta upravljanja zračnim prometom u BiH⁷. Na temelju rezultata rada na mjesečnoj bazi, naknade su isplaćene u rasponu od 80 KM do 700 KM za 43 zaposlenika Direkcije.

Navedene naknade isplaćivane su kontinuirano do 01.01.2012 kada ravnatelj Direkcije donosi Odluku o prestanku vođenja programa financiranja BHATM projekta.

- **Putni troškovi**

Ukupno realizirani putni troškovi u 2011. godini iznose 367.144 KM. Od toga, putni troškovi u zemlji iznose 75.972 KM, a putni troškovi u inozemstvu 291.172 KM. U usporedbi s realizacijom putnih troškova iz 2010. godine, realizacija istih je smanjena za 36%.

Analizirajući izdatke vezano za putne troškove, konstatirali smo kako su putovanja u zemlji pretežito vezana za sastanke i sjednice povodom implementacije BHATM Strategije, a putovanja u inozemstvo se većinom odnose na sastanke povodom implementiranja sporazuma funkcionalnog bloka zračnog prostora Centralne Europe, potpisivanja sporazuma iz oblasti sigurnosti letenja, prisustva tečajevima iz područja zračne navigacije itd.

- **Izdaci telefonskih i poštanskih usluga**

Izdaci telefonskih i poštanskih usluga iskazani su u iznosu od 129.670 KM. Značajniji izdaci odnose se na fiksne telefone (47.067 KM), internet (47.326 KM) i mobilne telefone (25.491 KM).

Pravo na mjesečnu naknadu troškova službenih telefona imaju 34 zaposlena i to: ravnatelj (do 400 KM), zamjenici ravnatelja (do 300,00 KM), pomoćnici ravnatelja (do 80 KM), šefovi odsjeka (do 50 KM), stručni savjetnici i koordinatori (do 30 KM). Osvrtom na preporuke iz Izvješća o reviziji Direkcije za 2010. godinu, možemo konstatirati kako je Direkcija ispoštovala preporuke vezano za reguliranja potrošnje fiksnih telefona i interneta.

- **Izdaci za usluge prijevoza i goriva i održavanja vozila**

Izdaci nastali uporabom službenih vozila iznose 105.803 KM. Značajniji izdaci odnose se na izdatke za gorivo (61.035 KM), materijal i usluge za održavanje vozila (19.447 KM), te osiguranje vozila (13.174 KM).

Direkcija raspolaže s voznim parkom od 14 vozila. Od tog broja, devet vozila je na korištenju u sjedištu institucije, a pet vozila u regionalnom centru Sarajevu. Korištenje i održavanje službenih vozila definirano je internim pravilnikom. Brigu o vozilima vode vozači. Pravo raspolaganja vozilom 24 sata imaju ravnatelj i zamjenici ravnatelja. Uvidom u putne naloga za službena vozila utvrđeno je da se uredno vode evidencije o korištenju vozila, odnosno u većini slučajeva popunjavaju se svi potrebni elementi definirani putnim nalogom. Odjel za financije i računovodstvo, radi praćenja troškova korištenja službenih vozila izradio je bazu podataka na temelju koje se i ocjenjuje opravdanost nastanka troška. Sva vozila Direkcije su kasko osigurana.

⁷ Službeni glasnik BiH, broj 7/10

- **Unajmljivanje imovine i opreme**

Značajni rashodi evidentirani na ovoj skupini konta odnose se na zakup za smještaj telekomunikacijske opreme (1.027.574 KM), te unajmljivanje prostora i zgrada (658.911 KM).

Zakup telekomunikacijskih vodova: BHATM strategija koju je usvojilo Vijeće ministara BiH obvezuje Direkciju da izvrši realizaciju projekta upravljanja zračnim prometom. Kao podprojekat upravljanja zračnim prometom je implementacija telekomunikacijske mreže putem koje bi se prenosili svi podaci koji se koriste prilikom navedene kontrole. Sukladno preporukama projektnog rješenja BIHAN i preporukama isporučitelja sustava za upravljanje zračnim prometom INDRA, određeni su optimalni kapaciteti linkova za potrebe projekta.

Direkcija je provela proceduru nabave telekomunikacijskih vodova i sklopila ugovore s nadležnim provajderima za realizaciju 18 optičkih linkova koji će se koristiti prilikom kontrole preleta. Financiranje ovih linkova u 2011. godini izvršeno je iz proračuna Direkcije, dok za iste u 2012. godini sva nadležnost prelazi na Agenciju. Direkcija je zaključila 4 ugovora za iznajmljivanje optičkih vodova u okviru kojih su obuhvaćeni primarni i backup optički linkovi, te je iznajmila optičke linkove preporučenih kapaciteta i izvršila testiranje istih. Ukupni izdaci za iznajmljivanje optičkih linkova i zakup prostora u 2011. godini iznosili su 1.026.450 KM. Od toga je samo za iznajmljivanje optičkih linkova u 2011. godini utrošeno 986.857 KM.

Mišljenja smo kako je neophodno imati kvalitetnu telekomunikacijsku infrastrukturu za potrebe upravljanja zračnim prometom.

Zakup prostora i zemljišta za potrebe radio relejnog prijenosa: Za zakup prostora i zemljišta, te za potrebe radio relejnih linkova u 2011. godini utrošeno je 60.653 KM. Radio relejni linkovi predstavljaju dodatno rješenje koje poboljšava kvalitetu, dostupnost i sigurnost sustava telekomunikacijskih vodova u projektu upravljanja zračnim prometom. Direkcija je implementirala radio relejne linkove na svim trasama na kojima su iznajmljeni optički vodovi, izuzev trase Sarajevo – Banja Luka. Radio relejni linkovi su uspostavljeni na frekvencijama koje su od Regulatorne agencije za komunikacije BiH odobrene samo za potrebe Direkcije.

Mišljenja smo kako treba izvršiti analizu implementacije redundantnog (rezervnog) radio relejnog prstena na trasi Sarajevo – Banja Luka. Prsten bi trebao omogućiti kvalitetan prijenos svih vrsta i količina podataka za potrebe upravljanja zračnim prometom. Ovim bi dobili redundantnu radio relejnu mrežu, dodatno osigurali telekomunikacijski sustav, a u perspektivi omogućili besplatno povećanje kapaciteta radio relejnih linkova. Radio relejni prsten bi pored navedenog omogućio i smanjenje potrebe za optičkim linkovima (backup optički linkovi), a time ostvario i uštedu sredstava, uz punu tehničku funkcionalnost i sigurnost sustava.

Unajmljivanje prostora i zgrada: Realizacija troškova zakupa nastala je sukladno ugovoru o zakupu poslovnog prostora sjedišta Direkcije. Direkcija zakupljuje prostor površine 1.901m² po mjesečnoj cijeni od 57.030 KM bez PDV-a (66.725 KM s PDV-om). U ugovorenu cijenu uključeni su troškovi čišćenja i čuvanja/osiguranja objekta.

- **Ugovorene usluge**

Izdaci za ugovorene usluge u 2011. godini iznosili su 1.302.063 KM. Značajniji izdaci odnose se na izdatke za specijalizaciju (665.896 KM), neto izdatke za ugovore o djelu (298.142 KM), stručne usluge (124.924 KM), te usluge reprezentacije (40.782 KM).

Izdaci za specijalizaciju i školovanje: Značajnija realizacija troškova vezanih za specijalizaciju i školovanje ostvarena je na temelju plaćanja troškova za pružanje usluga stručnog osposobljavanja 50 kandidata za sticanje dozvole oblasnog nadzornog kontrolora zračnog prometa s radarskim odobrenjem i posebnom ovlasti. S obzirom kako se kasni s preuzimanjem kontrole neba, odnosno operativnom uspostavom Agencije, Direkcija je sukladno planu obuke i u 2011. godini nastavila s kontinuiranom obukom kandidata, te je stoga ugovorila nastavak pružanja usluga stručnog osposobljavanja. Tim ugovorom su definirane faze osposobljavanja, kao i dinamika plaćanja usluga. Od 01.01.2012. godine obveze za specijalizaciju i školovanje preuzela je Agencija.

Ugovori o djelu: Ukupni izdaci ostvareni po osnovu neto isplata ugovora o djelu iznose 298.142 KM. Značajniji izdaci (232.600 KM) odnose se na plaćanje osoba angažiranih za obavljanje poslova za potrebe Agencije. S obzirom kako Agencija još uvijek nije u potpunosti organizacijski uspostavljena, u cilju osiguranja funkcionalnosti, angažirane su osobe na temelju ugovora o djelu. Analizirajući ove isplate, može se konstatirati kako su tijekom godine bile angažirane 24 osobe, te da je zaključno s kolovozom 2011. godine, Direkcija obustavila angažiranje 8 osoba, a zaključno s 31.12.2011. godine, i sa ostalih 16 osoba. O navedenom postupku je izvješćena Agencija.

Isplata preostalih 65.542 KM izvršena je za angažiranje vanjskih suradnika za potrebe Direkcije. Tijekom godine angažirano je ukupno 14 osoba, od čega tri osobe kroz čitavu godinu. Analizirajući ove isplate može se konstatirati da su tri osobe obavljale poslove definirane sistematizacijom, te za iste je isplaćena naknada u ukupnom iznosu od 27.514 KM. Ostala angažovanja osoba vršeno je za obavljanje povremenih poslova.

Preporučamo Direkciji da nastavi s trendom smanjenja angažiranja osoba temeljem ugovora o djelu za poslove iz djelokruga rada Direkcije, te da preispita ovakav angažman za poslove predviđene sistematizacijom radnih mjesta.

Stručne usluge: Na kontu stručnih usluga evidentirani su troškovi u iznosu od 124.924 KM, a značajniji izdaci odnose se na plaćanje usluga Službe traganja i spašavanja (6.200 KM mjesečno) Ministarstva obrane BiH, koja je ugovorena sukladno Aneksu XII. Čikaške konvencije. Također, knjiženi su troškovi članstva u funkcionalnom bloku zračnog prostora Centralne Europe, koji je zaključen između EUROCONTROL-a i Bosne i Hercegovine – Direkcije. Pored toga, na ovom kontu knjižene su i usluge obveznog liječničkoga pregleda kadeta.

Usluge reprezentacije: Direkcija je internim pravilnikom definirala u koje namjene se mogu koristiti sredstva reprezentacije, kao i da pravo na korištenje sredstava reprezentacije imaju ravnatelj i zamjenici ravnatelja. Također, internim pravilnikom definirani su godišnji limiti sredstava reprezentacije po nositelju, ravnatelj do 15.000 KM, a zamjenici ravnatelja pojedinačno do 10.000 KM. Analizirajući troškove reprezentacije može se konstatirati kako je zabilježeno smanjenje ovih troškova za preko 20% u odnosu na realizaciju troškova u 2010. godini. Značajnija realizacija troškova ostvarena je kao eksterna reprezentacija prilikom poslovnih aktivnosti.

lako nije bilo prekoračenja definiranih godišnjih limita, u cilju jačanja sustava kontrole nad ovim izdacima, preporučamo da se pravo na uporabu sredstava reprezentacije definira na mjesečnoj razini, te da se nastanak troška precizno definira prema nositelju troška i mjestu nastanka troška.

- **Povrat pozajmice**

Ukupni izdaci za inozemne kredite u 2011. godini iznosili su 2.031.287 KM. Bosna i Hercegovina je na ime Projekta izgradnje sustava za upravljanje zračnim prometom u BiH zaključila ugovor o zajmu s Europskom bankom za obnovu i razvoj (EBRD) u ukupnom iznosu od 17.000.000 EUR. Ugovorom je definirana obveza vraćanja kredita u 24 jednake rate za 12 godina. Ranijih godina, plaćanje obveza po kreditu vršeno je s pozicije izravnih transfera Jedinственог računa trezora. Međutim, usvajanjem Zakona o pružanja usluga u zračnoj plovidbi BiH (Službeni glasnik BiH, broj 42/09), utvrđeno je da će Direkcija kao nositelj Strategije BHATM, prenijeti na Agenciju sva prava i obveze, uključujući i obvezu vraćanja kredita, te da će prijenos obveze biti jasno utvrđen ugovorom koji će Agencija zaključiti s EBRD-om. Međutim u 2011. godini ugovor između Agencije i EBRD-e nije zaključen, te je plaćanje prispjelih obveza po kreditu u 2011. godini izvršila Direkcija.

S obzirom kako su dospjele obveze po kreditu u 2010. godini izmirene s Jedinственог računa trezora, Direkcija je sukladno Odluci o odobravanju korištenja i raspodjeli sredstava ostvarenih na temelju pružanja usluga rutne zračne navigacije⁸ izvršila povrat sredstava na Jedinствени račun trezora plaćenih u iznosu od 2.614.727 KM. Navedeni rashod nije evidentiran u financijskim izvješćima Direkcije. Neevidentiranje ovih rashoda odgovorna osoba u financijskoj službi Direkcije obrazlaže usmenim sugestijama dobijenim iz Ministarstva financija i trezora BiH da se izvrši izravan prijenos sredstava s namjenski otvorenog računa za ove namjene kod Centralne banke BiH, na Jedinствени račun trezora.

U Financijskim izvješćima Direkcije evidentiran je rashod u iznosu od 1.411.357 KM.

6.2. Kapitalni izdaci

Direkcija nije vršila kapitalne nabave u 2011. godini. Iznos od 265.418 KM evidentiran na poziciji kapitalnih izdataka odnosi se na plaćanje poreza na dodanu vrijednost prilikom uvoza softvera za sustav upravljanja zračnim prometom u BiH. Nabava robe je ugovorena i avansno plaćena u 2010. godini. S obzirom kako je isporuka robe izvršena u 2011. godini, a da sredstva za ove namjene nisu rezervirana u proračunu 2010. godine, ista se morala platiti u tekućoj godini. U cilju pravilnog knjigovodstvenog evidentiranja Ministarstvo financija i trezora BiH je dozvolilo unos na poziciji kapitalnih izdataka.

7. Bilanca stanja

Ukupna aktiva Direkcije iskazana je u iznosu od **36.821.716 KM**. Aktiva se sastoji od sljedećih pozicija: novčana sredstva (10.263 KM), kratkoročna potraživanja (1.619.845 KM) te neotpisana vrijednost stalnih sredstava (35.191.608 KM). Glavninu kratkoročnih

⁸ Službeni glasnik BiH, broj 72/10

potraživanja čine potraživanja od BHANSA u iznosu od 1.411.357 KM za plaćanje dijela obveza po EBRD kreditu. Od ukupne vrijednosti stalnih sredstava najveći dio otpada na sredstva u pripremi (34.153.455 KM). Naime na ovoj poziciji evidentirana su sredstva temeljem ulaganja u okviru realizacije BHATM strategije. Shodno odredbama Zakon o Agenciji za pružanje usluga u zračnoj plovidbi BiH⁹ sva imovina i sredstva nabavljena iz kredita EBRD-a u okviru realizacije Strategije BHATM biće upisana u knjigovodstvene evidencije Agencije nakon njenog osnivanja. Direkcija, kao nositelj realizacije BHATM Strategije treba prenijeti na Agenciju sva prava i obveze koje proizlaze iz toga.

Ukupnu pasivu Direkcije, koja iznosi **35.823.602 KM**, čine kratkoročne tekuće obveze (248.470 KM), od čega se na obveze prema dobavljačima odnosi 189.512 KM, zatim obveze prema zaposlenima (383.524 KM), i izvori sredstava (35.191.608 KM). Obveze su većim dijelom izmirene početkom 2012. godine.

8. Javne nabave

Usluga održavanja radarsko-komunikacijske stanice na Jahorini: Direkcija je putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja provela proceduru nabave održavanja radarsko-komunikacijske stanice na Jahorini – Paloševina. Ugovorena cijena za navedenu uslugu iznosi 10,76 KM po satu, s uključenim PDV-om, što mjesečno iznosi oko 8.000 KM. Poziv za pregovore upućen je na samo jednu adresu. Provedenom revizijom nismo se mogli uvjeriti kako je odabrani dobavljač jedini koji može pružiti traženu uslugu održavanja. Financiranje ove usluge u 2011. godini izvršeno je iz proračuna Direkcije, dok za istu u 2012. godini sve nadležnosti prelaze na Agenciju.

Kako je na lokaciji Jahorina nužno imati kvalitetnu uslugu održavanja, mišljenja smo kako je potrebno uraditi detaljnu analizu svih elemenata održavanja kako bi se osigurala ova strateška lokacija. Međutim, smatramo kako je prilikom izbora dobavljača za navedenu uslugu održavanja, a u cilju transparentnosti, potrebno potkrijepiti navod da izabrani dobavljač jedini može pružiti traženu uslugu.

Provedenom revizijom javnih nabava usluga osiguranja imovine i objekata uočeno je kako su ugovori s najpovoljnijim ponuđačima zaključeni prije isteka roka propisanog člankom 39. Zakona o javnim nabavama.

Preporučujemo Direkciji da pri provođenju postupaka javnih nabava poštuje rokove propisane Zakonom o javnim nabavama, radi izbjeđavanja mogućih žalbi i eventualnog ponavljanja postupaka.

9. Prihodi

Zakonom o zrakoplovstvu BiH propisano je da će se Direkcija financirati iz:

- proračuna institucija BiH i međunarodnih obveza BiH,
- iz dijela sredstava koje ostvaruje BiH iz naknada korisnika za pružanje usluga u zračnoj plovidbi (rutne naknade),
- iz naknade koje plaćaju putnici u odlasku s aerodroma u BiH,

⁹ Službeni glasnik BiH, broj 43/09

- iz naknade koje plaćaju operateri zrakoplova po toni prevezene robe/tereta u civilnom zračnom prometu,
- od prihoda koje ostvaruje vlastitom djelatnošću i
- drugih izvora sukladno zakonu.

Rutne naknade: Vezano za prihode temeljem pruženih usluga rutne zračne navigacije, planiranje, raspoređivanje i pravdanje utroška ovih sredstava vrši se sukladno Odluci o raspoređivanju prihoda ostvarenih temeljem pružanja usluga u zračnoj plovidbi u zračnom prostoru BiH za 2011. godinu, te Pravilniku o načinu utvrđivanja i financiranja troškova pružanja usluga rutne zračne plovidbe u zračnom prostoru BiH.

Fakturiranje i naplatu ovih prihoda vrši EUROCONTROL (Europska organizacija za sigurnost zračne navigacije) u ime BiH, te ih transferira na račun Ministarstva financija i trezora BiH kod Centralne banke BiH. Sredstva se s tog računa, po utvrđenom ključu raspodjele sredstava, dijele između Direkcije, Federalne direkcije za civilno zrakoplovstvo i Direkcije za civilnu vazдушnu plovidbu Republike Srpske. Sukladno EUROCONTROL-ovim standardima, ova sredstva se koriste za financiranje dijela rashoda funkcija i službi Direkcije koji izravno ili neizravno sudjeluju u pružanju usluga rutne zračne navigacije. Ovi troškovi se svake godine utvrđuju kroz proces izrade baze en-route troškova. Metodologija za obračun ukupne baze en-route troškova i jedinične cijene preleta definirana je odgovarajućim propisima EUROCONTROL-a.

Tijekom 2011. godine izvršeno je pet raspodjela sredstava ostvarenih temeljem pružanja usluga rutne zračne navigacije. Direkciji su doznačena sredstva u ukupnom iznosu od 9.454.232 KM.

Sukladno Odluci o odobravanju korištenja i raspodjeli sredstava ostvarenih temeljem pružanja usluga rutne zračne navigacije, Direkcija je iz sredstava rutnih naknada izvršila povrat pozajmice Ministarstvu financija i trezora BiH za rate kredita koje je Ministarstvo uplatilo u 2010. godini. (vidjeti točku 6.1 u dijelu- Povrat pozajmice).

Nadalje, provedenom revizijom konstatirano je kako Direkcija u 2011. godini nije naplaćivala ostale prihode, odnosno nije vršila ostale usluge propisane u članku 13. Zakona o zrakoplovstvu BiH, izuzev usluga rutne zračne navigacije. Pomenutim Zakonom je propisano da će se naknade utvrditi posebnom odlukom Direkcije.

Na temelju danih preporuka u prethodnoj reviziji, Direkcija je donijela dvije odluke za naknade definirane člankom 13. pomenutog Zakona. Nakon objavljivanja Odluke o visini naknade koju plaćaju operatori zrakoplova po prevezenom putniku i po toni prevezene robe u odlasku s aerodroma u BiH 17.01.2012. godine u Službenom glasniku BiH, međunarodno udruženje zrakoplovnih prevoznika (IATA) zatražilo je odgodu primjene ove Odluke, što je Direkcija i uvažila i utvrdila novi rok za početak primjene (01.06.2012. godine). Prema procjenama menadžmenta Direkcije, godišnji prihodi koji će se ostvariti primjenom ove Odluke iznositi će oko 2.500.000 KM.

Pozdravljamo aktivnosti koje je poduzela Direkcija te preporučamo da se poduzmu radnje na dosljednoj implementaciji donešenih odluka u cilju ostvarivanja prihoda za koje je Direkcija zakonom ovlaštena.

10. Ostalo

- **Program posebnih namjena – 'BHATM projekt'**

Vijeće ministara BiH je 03.10.2005. godine razmotrilo i usvojilo Strategiju razvoja sustava za upravljanje zračnim prometom u BiH (BHATM Strategija). Prvobitni rok za završetak BHATM Strategije je bio početak 2008. godine. Implementacija BHATM Strategije počela je 01.08.2006. godine, odobravanjem kreditnih sredstava EBRD-a.

Izgradnja sustava za upravljanje zračnim prometom omogućit će:

- prestanak angažiranja agencija za pružanje usluga kontrole letenja iz susjednih država (Hrvatska i Srbija) u zračnom prostoru BiH i potpuno preuzimanje kontrole zračnog prometa iznad teritorija BiH,
- izravno povećanje prihoda BiH temeljem pruženih usluga oblasne kontrole letenja,
- radno angažiranje, stručno obrazovanje i usavršavanje domaćeg zrakoplovnog osoblja (kontrolori letenja, tehničko osoblje, meteorološko osoblje i dr.),
- stvaranje pretpostavki za implementaciju standarda Europske unije vezanih za razdvajanje regulatornih i operativnih funkcija kontrole letenja i pokretanje postupka formiranja Agencije za kontrolu letenja u BiH ("BHANSA") koji će objediniti upravljanje i operativni rad svih novih službi kontrole letenja u BiH i postojećih operativnih cjelina aerodromske i prilazne kontrole letenja u entitetskim direkcijama BiH.

Usvajanjem Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine¹⁰ i Zakona o Agenciji za pružanje usluga u zračnoj plovidbi Bosne i Hercegovine¹¹ postavljen je pravni temelj za razdvajanje funkcije regulatora i nadzora u civilnom zrakoplovstvu i kontroli leta od funkcije pružanja usluga u zračnoj plovidbi u zračnom prostoru iznad teritorije BiH. Shodno odredbama članka 31. stavak (1) Zakona o Agenciji za pružanje usluga u zračnoj plovidbi Bosne i Hercegovine, Direkcija će u koordinaciji sa tijelima Agencije realizirati BHATM Strategiju do potpune uspostave jedinstvenog sustava za pružanje usluga oblasne kontrole zračnog prometa s pripadajućim operativno-tehničkim službama.

Direkcija je i u 2011. godini nastavila s implementacijom BHATM Strategije. Svi građevinski radovi za potrebe BHATM projekta su završeni i spremni za predaju Agenciji. Održano je 10 koordinacijskih sastanaka s rukovodstvom Agencije. Izvršenje proračuna za BHATM Projekat za 2011. godinu iskazano je u iznosu od 2.411.643 KM. Od tog iznosa, najveći dio se odnosi na zakup za smještaj telekomunikacijske opreme i nabavu opreme.

O realiziranim i preostalim aktivnostima na implementaciji BHATM Strategije sa stanjem na 10.02.2011. godine, Direkcija je informirala Vijeće ministara BiH. U Informaciji o realizaciji Strategije upravljanja zračnim prometom u BiH se kao ključni problem, čije rješenje nije u nadležnosti Direkcije, a koji uzrokuje prolongiranje početka rada BHATM sustava, navodi kako nije došlo do institucionalnog uspostavljanja Agencije (još uvijek nema usvojene sistematizacije radnih mjesta, programa rada, plana preuzimanja osoblja). Prema podacima iz spomenute Informacije, za realizaciju BHATM Strategije

¹⁰ Službeni glasnik BiH, broj 39/09 od 19.05.2009. godine

¹¹ Službeni glasnik BiH, broj 43/09 od 02.06.2009. godine

ukupno su utrošena sredstva u iznosu od 46.536.348 KM iz dva izvora: iz sredstava EBRD kredita 16.826.566 EUR (32.909.902 KM), te iz sredstava preleta iznad teritorija BiH 13.626.446 KM. Napominjemo kako utrošak sredstava vezan za BHATM strategiju nije revidiran, s obzirom kako se radi o višegodišnjem projektu za koji smatramo kako je svrsishodnije revidirati po okončanju svih aktivnosti.

S obzirom na kašnjenje operativne uspostave Agencije, Vijeće ministara BiH je 23.11.2011. donijelo zaključak kojim se konstatira pomjeranje roka za početak operativnog rada BHATM sustava za 01.11.2012. godine. Zadužena je Direkcija da izvrši zatvaranje onih dijelova BHATM projekta koji su završeni, te da izvrši prijenos opreme i objekata koji su izgrađeni, adaptirani ili nabavljeni u svrhu izgradnje BHATM sustava.

Preporučamo Vijeću ministara BiH i resornom ministarstvu, a imajući u vidu višestruke koristi koje bi Bosna i Hercegovina imala konačnom implementacijom BHATM Strategije, da u suradnji s Direkcijom i Agencijom ubrza proces operativnog osposobljavanja Agencije te pruži svu potrebnu pomoć Direkciji u cilju zatvaranja BHATM projekta.

11. Korespondencija

Direkcija je u ostavljenom roku dostavilo komentare na Nacrt izvješća o reviziji za 2011. godinu u kojima nije bilo primjedbi na iznesene nalaze i preporuke.

Voditelj tima za financijsku reviziju

Danijel Jozić, viši revizor

Rukovoditelj Odjela za financijsku reviziju

Munevera Baftić, viši revizor

U reviziji sudjelovali:

Nataša Pavlović, revizor

Osman Paćuka, revizor

Rukovoditelj Odjela za razvoj, metodologiju i kontrolu kvalitete revizije

Dragoljub Kovinčić, viši revizor

III. PRIVITAK

FINANCIJSKA I IZVJEŠĆA I IZJAVA O ODGOVORNOSTIMA

Izjava o odgovornostima rukovodstva

Međunarodni standard vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI 1580) predviđa da revizor treba dobiti odgovarajuću izjavu od rukovodstva institucije kao dokaz da rukovodstvo priznaje svoju odgovornost za objektivno prikazivanje finansijskih izvješća suglasno mjerodavnom okviru finansijskog izvješćivanja, te da je odobrilo finansijska izvješća.

Rukovodstvo **Direkcije za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine** (u daljnjem tekstu: Direkcija) dužno je osigurati da finansijska izvješća za 2011. godinu budu izrađena sukladno Zakonu o financiranju institucija BiH (Službeni glasnik BiH broj 61/04 i 49/09), Pravilniku o finansijskom izvješćivanju institucija BiH (Službeni glasnik BiH broj 33/07) i Pravilniku o računovodstvu proračuna institucija BiH (Protokol Ministarstva financija i trezora BiH broj 01-St4-16-1810/05 od 30.05.2005. godine). Rukovodstvo je također obvezno postupati sukladno Zakonu o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2011. godinu (Službeni glasnik BiH broj 12/12) i pratećim nalogima, pojašnjenjima i smjernicama koje donosi Ministarstvo financija i trezora BiH, kao i ostalim zakonima u Bosni i Hercegovini, tako da finansijska izvješća daju fer i istinit prikaz finansijskog stanja i rezultate poslovanja Direkcije.

Pri sastavljanju takvih finansijskih izvješća odgovornosti rukovodstva obuhvaćaju garancije:

- da je osmišljen i da se primjenjuje i održava sustav internih kontrola koji je relevantan za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća;
- da finansijska izvješća ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze;
- da finansijska izvješća sadrže sve relevantne podatke i analize izvršenja proračuna, kao i podatke o sustavu internih kontrola i realizaciji preporuka revizije.
- da se u poslovanju primjenjuju važeći zakonski i drugi relevantni propisi;

Rukovodstvo je također odgovorno za čuvanje imovine i resursa od gubitaka, pa stoga i za poduzimanje odgovarajućih mjera kako bi se spriječile i otkrile pronevjere i ostale nezakonitosti.

Datum: 23.04.2012.

Ravnatelj:

Đorđe Ratkovića

Pregled rashoda proračuna za 2011. Godinu

Naziv institucije: Direkcija za civilno vazduhoplovstvo BiH

Tablica I. Zbirna

Opis	Odobreni proračun	Usuglašavanja proračuna	Ukupni proračun (2+3)	Izvršenje proračuna	Index 5/4
1	2	3	4	5	6
1. Tekući izdaci	8.400.415		8.400.415	8.346.532	99
Bruto plate i naknade	2.109.676		2.109.676	2.098.815	99
Naknade troškova uposlenih	607.893		607.893	607.892	100
Putni troškovi	410.131		410.131	367.143	90
Izdaci telefonskih i pošt.usluga	129.701		129.701	129.671	100
Izdaci za energiju i kom. usluge	311.217		311.217	311.217	100
Nabava materijala	43.459		43.459	43.458	100
Izdaci za usl. prevoza i goriva	69.990		69.990	69.990	100
Unajmljivanje imovine i opreme	1.773.211		1.773.211	1.773.211	100
Izdaci za tekuće održavanje	172.070		172.070	172.069	100
Izdaci za osiguranje	59.646		59.646	59.646	100
Ugovorene usluge i druge usluge	1.302.064		1.302.064	1.302.063	100
Povrat kredita	1.411.357		1.411.357	1.411.357	100

2. Kapitalni izdaci	256.286	0	256.286	256.286	100
Nabava zemljišta			0		
Nabava građevina			0		
Nabava opreme	256.286		256.286	256.286	100
Nabava ostalih stalnih sreds.			0		
Rekonstrukcija i inves.održ.			0		

I. Ukupno (1+2+3)	8.656.701	0	8.656.701	8.602.817	99
II. Prosječan broj zaposlenih				73	

4. Novčane donacije			0	0	0
					0
					0

Rukovodstvo je ova izvješća odobrilo 23.02.2012. godine

Ravnatelj:
Đorđe Ratkovic

Bilanca stanja na 31.12.2011. godine

Naziv institucije: Direkcija za civilno zrakoplovstvo BiH

			Zbirni
Opis	31.12.2010	31.12.2011.	Indeks 3/2
1	2	3	4
1. Gotovina, krat.potraživanja, razgraničenja i zalihe	10.633	1.630.108	15.331
Novčana sredstva	10.331	10.263	99
Kratkoročna potraživanja	302	1.619.845	536.372
Kratkoročni plasmani			0
Interni finansijski odnosi			0
Zalihe			0
Kratkoročna razgraničenja			0
2. Stalna sredstva	33.630.491	35.191.608	105
Stalna sredstva	34.508.436	36.361.405	105
Ispravka vrijednosti	877.945	1.169.797	133
Neotpisana vrijednost stalnih sredstava	33.630.491	35.191.608	105
Dugoročni plasmani			0
Dugoročna razgraničenja			0
UKUPNO AKTIVA (1+2)	33.641.124	36.821.716	109

3. Kratkoročne obveze i razgraničenja	579.574	631.994	109
Kratkoročne tekuće obveze	342.270	248.470	73
Kratkoročni krediti i zajmovi			0
Obaveze prema zaposlenima	237.304	383.524	162
Interni finansijski odnosi			0
Kratkoročna razgraničenja			0
4. Dugoročne obveze i razgraničenja	0	0	0
Dugoročni krediti i zajmovi			0
Ostale dugoročne obveze			0
Dugoročna razgraničenja			0
5. Izvori sredstava	33.630.491	35.191.608	105
Izvori sredstava	33.630.491	35.191.608	105
Ostali izvori sredstava			0
Neraspoređeni višak prihoda/rashoda			0

UKUPNO PASIVA (3+4+5)	34.210.065	35.823.602	105
------------------------------	-------------------	-------------------	------------

Napomena: Pravilnikom o finansijskom izvješćivanju institucija Bosne i Hercegovine, čl.8. stavak 4., napomenuto je da bilanca stanja proračunskih korisnika **neće biti uravnotežena** (aktiva jednaka pasivi) zbog programski uspostavljenog sustava Glavne knjige, dok će bilanca stanja koju radi Ministarstvo financija i trezora na razini proračuna institucija Bosne i Hercegovine za tekuću godinu biti uravnotežena.

Rukovodstvo je ova izvješća odobrilo 23.02.2012. godine.

Ravnatelj:
Đorđe Ratkovića